

NÆRINGSPLAN FOR RINDAL 2017-20

VEDTATT AV KOMMUNESTYRET 3. MAI 2017

INNHALDSFORTEGNELSE

Innledning	3	Hovedområde 3: Tiltak for nyetablerere/gründere	25
Ferreord	3	Tiltak 3.1: Yte økonomisk støtte i den tidlige fasen	25
Bakgrunn	4	Tiltak 3.2: Følge opp nye bedrifter systematisk ei tid etter etableringa	25
Intensjoner, mål - hva planen skal brukes til.....	5	Tiltak 3.3: Etablere ordninger med faddere og nettverk for nyetablerere.....	26
Forholdet til SNP for Orkdalsregionen.....	5	Tiltak 3.4: Sørg for at det alltid er tilgang til plass i kontorfellesskap.....	26
Planprosessen - hvordan er planen blitt til?.....	5	Tiltak 3.5: Lage en enkel gründer-abc som er tilpassa lokale forhold i Rindal	27
Hvilke aktører setter planen ut i livet?	6	Tiltak 3.6: Gi sine ansatte delvis permisjon for å kunne utvikle sine gründerideer	27
Oppdatering og rapportering	7	Tiltak 3.7: Kartlegge ressurser rundt i grendene (Grendaløft).....	29
Arbeidsplasser og folketall	7	Tiltak 3.8: Videreutvikle Lokalt Løft som en lokal kapitalbase for medinvesteringer	29
Næringslivet i Rindal.....	8	Tiltak 3.9: Rindal Sparebank som viktig finansieringskilde og samfunnsaktør	29
Hovedområde 1: Videreutvikling av jordbruk og skogbruk med tilleggsnæringer	11	Hovedområde 4: Videreføring av omdømmearbeidet «Tid til å leve»	31
Tiltak 1.1: Utvikle «Rindalsfjøsset» for 25-35 kyr.....	12	Tiltak 4.1: Videreutvikle samarbeidet mellom kommunen, næringslivet og organisasjonene.....	32
Tiltak 1.2: Videreutvikle hytteneæringa	13	Tiltak 4.2: Friske opp kommunikasjonen på nett og papir	32
Tiltak 1.3: Organisere samarbeid ved sykdom og ferie – særlig i robotfjøs.....	13	Tiltak 4.3: Gjøre bygda mer attraktiv for unge kvinner	32
Tiltak 1.4: Opprette ei fadderordning for nye i næringa og for dem som nylig har investert	15	Tiltak 4.4: Framstå som effektive, serviceinnstilte, inkluderende og velvillige	33
Tiltak 1.5: Anbefale eksternt oppfølging for store byggeprosjekt	15	Tiltak 4.5: Finne flere ambassadører for «Tid til å leve»	33
Tiltak 1.6: Innføre tilskudd til nydyrking/drenering	15	Tiltak 4.6: Videreutvikle undervisningsopplegg for grunnskolen	34
Tiltak 1.7: Legge til rette for gode generasjonsskifter	16	Tiltak 4.7: Nye fysiske uttrykk for «Tid til å leve».....	34
Tiltak 1.8: Etablere og drive faste nettverk og møteplasser for folk i landbruket.....	16	 	
Tiltak 1.9: Gjennomføre mange ulike opplæringstiltak	16	Hovedområde 5: Tiltak for reiseliv, kulturbasert næring og servicebedrifter.....	37
Tiltak 1.10: Videreføre tilbud om avløserkurs	17	Tiltak 5.1: Gå sammen om å selge «pakker» til grupper i og utenfor bygda	37
Tiltak 1.11: Holde kurs i småskala nisjeproduksjon – lokalprodusert mat.....	17	Tiltak 5.2: Skape et «troll» som kan brukes aktivt i markedsføringa og tiltrekke tilreisende	37
Tiltak 1.12: Skogsveger, lunneplasser og skogkultur	17	Tiltak 5.3: Utvikle hytteneæringa med tilhørende tjenester	39
Tiltak 1.13: Utvikle lokal foredling av skogsvirke	17	Tiltak 5.4: Etablere en ny felles markedsføringskanal ut mot hyttefolket	39
Hovedområde 2: Næringsutvikling for eksisterende bedrifter	19	Hovedområde 6: Samferdselstiltak for folk og næringsliv	41
Tiltak 2.1: Ha en egen stillingsressurs som arbeider med næringsutvikling	19	Tiltak 6.1: Arbeide for oppgradering av fv 65, 700 og 701.....	43
Tiltak 2.2: Ha jevnlig kontakt med lokale bedrifter	20	Tiltak 6.2: Arbeide for bedre dekning for mobil, DAB og breiband	43
Tiltak 2.3: Fellestiltak for kompetanseheving.....	20	Tiltak 6.3: Fortsette å støtte Todalsfjordprosjektet.....	43
Tiltak 2.4: Presentere lokale bedrifter	21	 	
Tiltak 2.5: Etablere flere bedriftsnettverk.....	21	Hovedområde 7: Utdanning, rekruttering og kompetanseheving	45
Tiltak 2.6: Samarbeid om messedeltakelse.....	21	Tiltak 7.1: Arbeide for å styrke Surnadal videregående skole	45
Tiltak 2.7: Faste møter mellom kommunen og Rindal Næringsforum.....	23	Tiltak 7.2: Videreutvikle entreprenørskap ved Rindal skole	45
Tiltak 2.8: «Optimistkonferansen» fortsetter	23	Tiltak 7.3: Ta imot utplasserte elever fra ungdomsskolen, tilby lærlingeplasser.....	46
Tiltak 2.9: Kommunalt næringsfond og andre rammevilkår	23	Tiltak 7.4: Skaffe jobbmuligheter og praksisplasser for arbeidsinnvandrere og flyktninger	47
		Tiltak 7.5: Opprette ei særskilt ordning for rekruttering og utveksling av ansatte	47

Foto framside: Tormod Ellingsen

INNLEDNING

Ferreord

Rindal kommune ønsker å framstå som en næringsvennlig og offensiv kommune som arbeider langsiktig for økt sysselsetting og bosetting. Gode planverk, god veiledning, aktive gründere og godt samspill mellom aktørene er avgjørende faktorer for å lykkes med dette.

Kommunestyret har vedtatt å utarbeide denne nye næringsplanen der landbruk og annet næringsliv inngår i samme plan. Arbeidet i styringsgruppa og mange arbeidsgrupper har hatt god framdrift. Stort engasjement og brei deltakelse gir god forankring og fører til at mange får et eierforhold til planen.

Jeg vil med dette takke for deltakelsen og håper og tror at den nye næringsplanen for Rindal vil bli et viktig redskap for vekst og utvikling i lokalsamfunnet vårt.

Ola T Heggem
ordfører

Foto: Mari Næss Bolme

Foto: Tormod Ellingsen

Bakgrunn

I kommunens handlingsprogram for 2016 framgikk at det skulle foretas en revisjon av kommunens næringsplan dette året. Den siste lokale «næringsplanen» ble vedtatt så lenge sia som i 2001. <https://www.rindal.kommune.no/handlers/fh.ashx?FilId=74>

En tiltenkt revisjon førte i 2007 til prosjektet «Tid til å leve», som sia er videreført på ulike måter, bl.a. gjennom et bolystprosjekt med midler fra departementet i 2013-15. «Tid til å leve» slik det var fra starten, er nærmere beskrevet i et strategidokument fra 2008.

Kommunen hadde også tilsvarende vedtak om å revidere den lokale landbruksplanen fra 2003. Tidligere har det vært et politisk ønske om å lage separate plandokumenter for de to planene, men åpning for å samordne planprosessen. I 2016 ble det vedtatt å samle alt i ett dokument.

**MÅLET ER Å LEGGE
TIL RETTE FOR VERDI-
SKAPING OG VEKST**

Ola Stokke på Rindalsgjeret

Intensjoner, mål - hva planen skal brukes til

Det overordna målet er å legge til rette for verdiskaping og vekst - både når det gjelder innbyggere, næringsliv og livskvalitet.

Ved starten var en opptatt av at planen må sjå langt nok framover til å angi viktige utviklingsretninger, men likevel være så konkret og handlingsretta at næringslivets folk finner det tjenlig å bruke tid på planarbeidet. Planen må forplikte aktørene til å gjennomføre prioriterte tiltak etterpå. Den må ikke bli for omfattende. Det er ikke nødvendig å gjenta det som allerede er dekt av planen for Orkdalsregionen, men en kan si noe om lokal oppfølging av den planen.

Forholdet til SNP for Orkdalsregionen

Kommunestyret slutta seg i 2015-16 til den nye strategiske næringsplanen for Orkdalsregionen og gjorde prinsippvedtak om å gå inn det nye regionale næringsfondet som skal gi grunnlag for å sette den planen ut i livet. Vedtekter for dette fondet er til godkjenning i kommunene tidlig på året i 2017. Fondet vil ikke yte finansiering til enkeltbedrifter, men til ulike former for felles tilrettelegging for næringslivet i regionen.

Det bør være en klar sammenheng og klare forbindelseslinjer mellom SNP for Orkdalsregionen og ny næringsplan for Rindal. Valget av hovedområder i planen for Rindal gjenspeiler innholdet i SNP for Orkdalsregionen. Men næringsplanen for Rindal inneholder mye mer av konkrete tiltak og er mer detaljert om ansvar og framdrift.

Planprosessen - hvordan er planen blitt til?

Helt fra starten har kommunen som initiativtaker sett det som svært viktig å involvere det lokale næringslivet grundig i planarbeidet, gjerne med Rindal Næringsforum og Rindal bondelag, men også gjennom andre lokale organisasjoner, nøkkelpersoner i viktige bedrifter og annen form for medvirkning. Dette var også et hovedtema på et kontaktmøte mellom kommunen og styret i RNF i juni 2016.

Ledelsen i RNF sa klart fra om at de ønsker å gå inn i et tett samarbeid om dette og involvere det lokale næringslivet for fullt. Det var enighet om å engasjere Næringshagen i Orkdalsregionen som ekstern hjelper. På forhånd

hadde kommunen henta inn en skisse til arbeidsopplegg derfra. Arbeidet ble forankra gjennom oppstartvedtak i formannskapet i juni og august 2016.

Formannskapet ble valgt som styringsgruppe, og rådmannen fikk fullmakt til å sette sammen overordna prosjektgruppe og til å inngå samarbeidsavtaler med ulike aktører. Prosjektgruppa fikk fullmakt til å foreta valg av hovedområder og til å sette sammen interessegrupper for hvert utvalgte hovedområde.

I slutten av august ble det markert oppstart i form av en felles «kick-off» med kommunestyret og inviterte deltakere fra næringsliv og organisasjoner.

Hos Næringshagen har daglig leder Berit Arntsen hatt hovedansvaret, både i det overordna arbeidet om som sekretær for fire av de fem oppnevnte interessegruppene. Jan Arild Sletvold har vært med som sekretær for landbruksgruppa.

Kapitlene 1-5 er utarbeidet av interessegrupper med medlemmer fra næringslivet, organisasjonene og kommunen. Hver gruppe har hatt 6-12 medlemmer og har gjennomført 3-4 møter. Fra kommunen har Bjarne Lund og Sivert Dombu deltatt som sekretærer sammen med de to fra Næringshagen.

Den overordna prosjektgruppa har valgt ut hovedområder og deltakere til gruppene. Mot slutten var det denne gruppa som bidro til å sy de ulike bidraga sammen til en fullstendig plan.

Disse var med i gruppa:

- Romund Aune, leder i RNF
- Anne Norli, nestleder i RNF
- Jan Romundstad, Rindalslist AS
- Lars Jakob Løset, bondelaget
- Ola T Heggem, ordfører (vara: Magnar Dalsegg, varaordfører)
- Sivert Dombu, administrasjonen
- Berit Arntsen, næringshagen

Oppdatering og rapportering

Det må utarbeides et opplegg for regelmessig oppdatering med alle aktører som blir tildelt ansvar for ulike tiltak, gjerne i form av møter, men kanskje også noe digital rapportering.

Minst så ofte som hver høst gjennomføres fra 2017 en grundig gjennomgang med alle aktører der en går gjennom status for igangsatte tiltak, velger ut tiltak for et nytt år og om nødvendig korrigerer kursen. Dette vil også utgjøre et nyttig grunnlag for den årlige revisjonen av kommunens handlingsprogram.

Arbeidsplasser og folketall

Rindal har underskudd på arbeidsplasser og derfor ganske stor utpendling. Oppdaterte tall fra SSB (henta fra nykommune.no) viser at Rindal i 2015 hadde 1053 arbeidstakere. 383 av disse pendla ut av bygda. Bare 860 var sysselsatt i jobber i bygda, og av disse var 670 rindalinger, mens 190 pendla inn til bygda.

RBL

Dette gir ei arbeidsplassdekning (forholdet mellom tallet på jobber og tallet på arbeidstakere) på ca 82%. Dette er litt høyere enn Snillfjord (70), Agdenes (75) og Meldal (77), men lågere enn Orkdal (103).

SSBs prognoser for folketallsutvikling (det låge alternativet) viser at Rindal vil øke fra 2.036 innbyggere i 2016 til 2.060 i 2040, ei økning på 1,2%. SSBs mellomalternativ gir 2.227 innbyggere i Rindal i 2040. Ut fra dette alternativet vil tallet på barn 0- 5 år i Rindal være 135 i 2040 som i 2016, mens tallet på innbyggere over 80 år vil øke fra 143 i 2016 til 207 i 2040.

Folketallsprognosene er usikre, og for Rindals del er det ganske stor forskjell på det låge alternativet og mellomalternativet.

Næringslivet i Rindal

Arbeidsledigheten har tradisjonelt vært lav i Rindal. Den har vært 0,8 % av totalt antall sysselsatte både i 2012 og 2013. I 2014 var den økt opp mot 1,2 %, men på slutten av 2016 igjen nede på 1,0 %. Dette er fortsatt lavt.

Vibo Entreprenør

Rindal kommune har over en lang periode brukt betydelig arbeidsinnsats og store økonomiske ressurser til lokal næringsutvikling. Gode inntekter i form av konsesjonsavgifter og eiendomsskatt fra kraftanlegg har gjort dette mulig.

Rindal er kjent som en landbruks- og industrikommune. Gjennom 1990-tallet utviklet møbelindustrien og annen treindustri seg til å bli den største enkeltnæringa i bygda. Sysselsettinga i primærnæringene utgjorde i 2014 om lag 10 prosent av antall sysselsatte, mens sekundærnæringene med industriarbeidsplasser utgjorde omkring 35 prosent. Sysselsettingsandelen innen servicenæringer er på ca 55 prosent og er vesentlig mindre enn i nabokommunene.

Landbruket er ei stor og viktig næring og har derfor fått særskilt omtale og mange tiltak i denne næringsplanen.

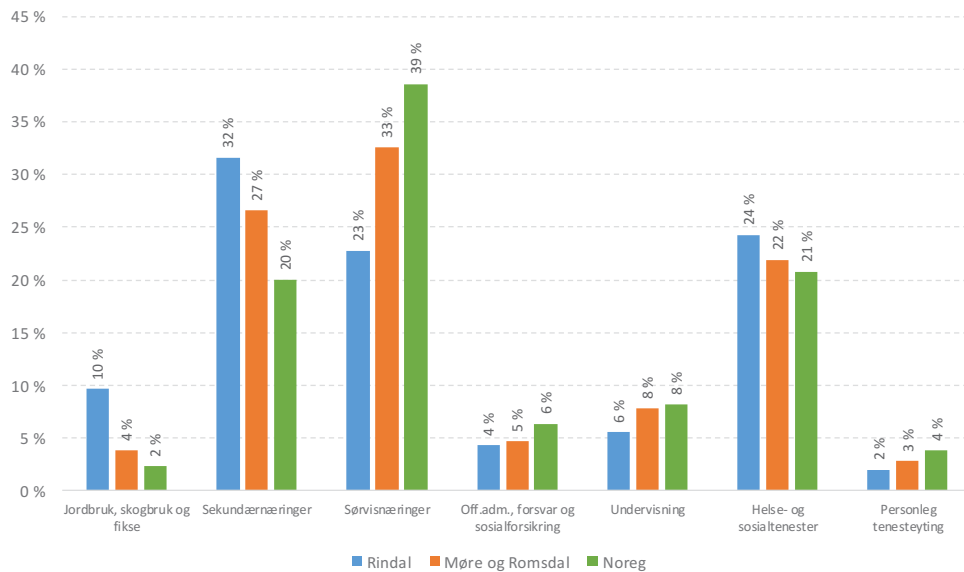

Fig.3: Sysselsatte etter næring 2015

I Rindal finnes det i overkant av 100 små og mellomstore bedrifter og foretak samt knapt 100 gårdsbruk. Industribedriftene har for det meste sitt utspring fra lokale gründere. Mange opplever tøff konkurranse og har til tider hatt lav inntjening. Noen har derfor flyttet en del av produksjonen til lavkostland, mens administrasjonen fortsatt er i Rindal. Dette har vært en generell trend i Norge.

Nå i 2016-17 opplever flere lokale industribedrifter en betydelig oppsving. Det finnes også en god "gründerkultur" i Rindal med evne og vilje til å arbeide hardt. Dette gjelder også blant arbeidstakerne. Denne ståpåviljen bør kunne omsettes i nødvendige omstillinger, fra gårsdagens til morgendagens produkter, bransjer og næringer. Rindalshytter er et godt eksempel på en bedrift som orienterer seg mot nye krav i markedet og vokser på det.

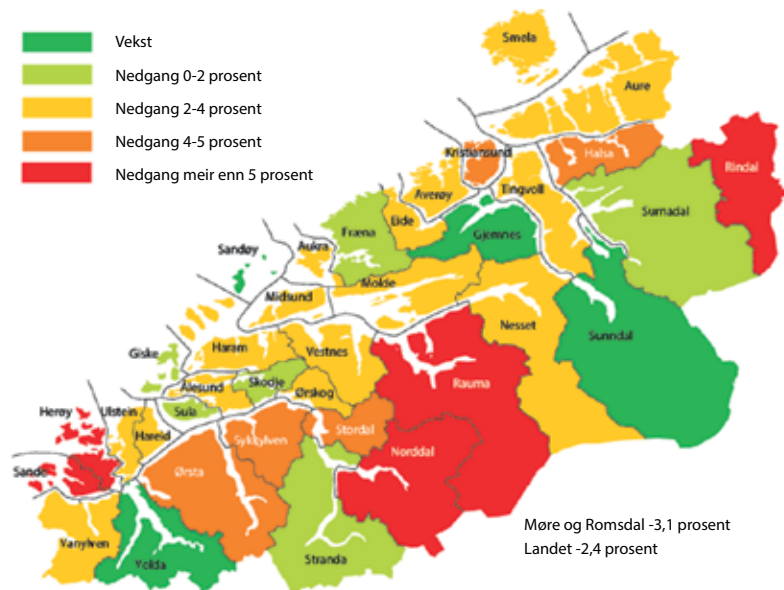

Fig.4: Endring i sysselsettinga fra 2014 til 2015

DET ER GOD "GRÜNDERKULTUR"
I RINDAL, MED EVNE OG VILJE
TIL Å ARBEIDE HARDT

SKOGBRUKET I BYGDA
ØNSKER Å ØKE AVVIRKNINGA

HOVEDOMRÅDE 1:

VIDEREUTVIKLING AV JORDBRUK OG SKOGBRUK MED TILLEGGSNÆRINGER

Rindal kommunes landbruksplan ble sist oppdatert i 2003. Ved oppstarten av arbeidet med næringsplanen i 2016 vedtok formannskapet å ta tiltak for landbruket inn som en del av planen. Det var også enighet om å ta inn noe kortfatta om utbygging av skogsbilveger, etter som det er vilje til å bruke kommunale ressurser til det. Samtidig ble det åpna for å drøfte om det er grunnlag for å satse mer på å utvikle produksjon av lokalmat, som hittil ikke har hatt noe stort omfang i Rindal. Arbeidsopplegget er seinere bekrefta gjennom kommunestyrets vedtak om Rindal kommunes planstrategi for 2016-19.

Forslaget til tekst i dette kapitlet er utarbeidet sammen med interessegruppa for landbruk.

Gruppa har hatt fire møter, og medlemmer var:

- Lars Jakob Løset
- Steinar Flåtten
- Maren Hoston
- Jon Landsem
- Ola Stokke
- Ingrid Løfaldli
- Lars Helgetun
- Sigmund Moen Trønsdal
- Britt Grete Moen
- Petter Baalsrud

Sekretærer: Jan Arild Sletvold fra Næringshagen. Bjarne Lund og Sivert Dombu fra kommunen.

De to første tiltaka er viktigst, men tiltaka er ellers ikke ført opp i prioritert rekkefølge. Nye tiltak kommer foran videreføring av det som allerede er i gang. Tiltak innen skogbruk kommer til slutt.

Her følger noen tall for landbruket i Rindal ved inngangen til 2016, tall i parentes er fra 2000:

- 50 (112) mjølkeprodusenter med 1414 (1653) kyr.
- 5 ammekupprodusenter med 53 kyr.
- Buskapssnitt for mjølk er 28,2 (14.4). Totalt 2502 (2879) ungdyr.
- 2 produsenter med purker. Totalt 40 purker.
- 25 (31) bruk med sau. 1322 sau over 1 år og 572 sau under 1 år.
- 10 bruk har mjølkerobot, 2 til er under oppføring.
- Samla mjølkekvote på 10.454.000 liter, snitt pr leveransepunkt 209.000.
- 2 bruk driver økologisk husdyrproduksjon.
- 24.063 (25.000) daa jordbruksareal. 87 (150) søkere om produksjonstilskudd.

I løpet av få år har mjølkeproduksjonen i bygda gått gjennom voldsomme endringer med kjøp/leie av kvoter og bygging av store fjøs. Det er fortsatt mange bruk med sau, og sauehold

er viktig for kulturlandskapet og bruken av utmarksbeite. En god del av sauebuskapene er små og drives sammen med mjølk. På grunn av overproduksjon er det vanskelig å utvide for sau akkurat nå.

Skogbruket i bygda har en ambisjon om å øke avvirkninga, slik det også legges opp til i SNP for Orkdalsregionen. I rekordåret 2016 ble det tatt ut nesten 15.500 m³ i Rindal.

Maren Hoston i Lauvliå

TILTAK 1.1:

UTVIKLE «RINDALSFJØSET» FOR 25-35 KYR

Det finnes fortsatt mange eldre fjøs i Rindal. Disse vil, hvis ikke noe blir gjort, bli nedlagt om noen få år. Er det mulig å finne investeringsløsninger, teknologi og hjelpemidler som gjør det økonomisk forsvarlig å drive videre med 25-35 melkekyr i en generasjon til, og ikke utelukkende bygge storfjøs med plass til 55-60 kyr?

En tar derfor sikte på å starte et eget prosjekt for å utvikle «Rindalsfjøset» som er tilpassa 25-35 kyr. Slike fjøs er mye mindre avhengige av leiejord med tilhørende transport på kryss og tvers i bygda. En del av arbeidet er å kartlegge investeringsbehov for brukere med eldre fjøs. I første omgang tar en bare for seg mjølk og ammeku. Rindal kommune blir hovedansvarlig og bør gjennom kartlegginga finne fram til en eller to brukere med reelle investeringsbehov og andre ildsjeler/nøkkelpersoner som kan være utgangspunkt for et utviklingsprosjekt. Tanken er å utfordre NMBU (Norges Miljø og Biovitenskapelige Universitet) på Ås ved Institutt for bygg og Institutt for husdyrfag til å bli med på dette. Professorer, lærere og studenter kan fremme gode forslag og løsninger for et slikt konsept, kanskje via hovedoppgaver/masteroppgaver. En kan ikke legge det opp alt for avansert.

Landbruksskoler som Øya, Skjetlein og Gjermundnes kan også være en mulighet, men de har mindre kompetanse og fagmiljø rundt seg enn NMBU. Andre partnere kan være Innovasjon Norge (finansiering), Norsk Landbruksrådgivning (materialbruk, dimensjonering, husdyrlogistikk og innendørsmekanisering) og ulike kommersielle leverandører av bygninger og teknikk, noen av disse også i nærområdet. Det lokale nettverket InnovasjonsTre er i gang med å utvikle et konsept, Miljøfjøset, som godt kan tilpasses små fjøs.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune tar initiativ og samordner
Antatt kostnad	Må avklares nærmere, søker eksterne bidrag
Tidsplan	Oppstart i 2017
Forventa resultat	En modell for å sikre økonomisk drift i fjøs som ikke er så store

TILTAK 1.2:

VIDEREUTVIKLE HYTTENÆRINGA

Etter målretta opplæringsiltak på 1990-tallet har hyttenæringa utvikla seg svært godt i deler av bygda. Rindal har blitt kjent som hyttekommune, og hele lokalsamfunnet nyter godt av det. Flere grunneiere har lyktes med å satse på hyttebygging og regulering av hyttefelt, og disse bør trekkes med i videre utviklingsarbeid. Det bør nå avholdes et nytt målretta kurs i temaet «hytter som næring». Som en del av grunnlaget for videre utvikling bør det gjennomføres ei spørreundersøkelse blant hytteeierne om hva det er med Rindal de setter pris på og hvilke tilbud de ønsker seg i tida framover.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune tar initiativ og samordner
Antatt kostnad	Avklares nærmere, egne og eksterne midler til næringsutvikling
Tidsplan	Oppstart i 2017
Forventa resultat	Flere profesjonelle utviklere av hytteområder og økt lokalt salg av varer/tjenester til hyttefolket

Foto: Tormod Ellingsen

TILTAK 1.3:

ORGANISERE SAMARBEID VED SYKDOM OG FERIE – SÆRLIG I ROBOTFJØS

Sjukeavløsning i Rindal blir nå gjerne organisert gjennom Indre Nordmøre Landbrukstjenester. Å skaffe kompetent avløser ved sjukdom kan være spesielt utfordrende i de nye fjøsa med mjølkerobot og annen krevende teknologi, og det blir ikke lettere av at det finnes to ulike robotløsninger fra hver sin leverandør. Det bør finnes minst to personer som behersker den daglige drifta av hvert enkelt robotfjøs.

Produsentlaget bør sjå til at alle som har robotfjøs, sikrer seg avtaler om bistand ved alvorlig sjukdom, enten fra avløserne eller ved at brukere bistår hverandre. Det vil medføre en form for partner-/klyngetenking for robotfjøs, noe som er nytenkende i landbruket. Det vil også være bruk for avløserne for at brukerne skal kunne ta ferie. Avløserordningene er satt under press i regjeringas nye landbruksmelding.

Ansvar for gjennomføring	Rindal produsentlag med bistand fra Indre Nordmøre Landbrukstjenester
Antatt kostnad	
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Sikre drifta ved sjukdom og ferie

MANGE BØNDER I RINDAL
BYGGER NYE FJØS

TILTAK 1.4:

OPPRETTE EI FADDERORDNING FOR NYE I NÆRINGA OG FOR DEM SOM NYLIG HAR INVESTERT

De som nylig har startet opp med næring eller nylig har investert, trenger gjerne noen å støtte seg til. Derfor bør det etableres ei fadderordning der hver enkelt får ei handplukka støttegruppe ut fra sine behov. Hvem som skal bli faddere, er også avhengig av tillitsforhold og personlige relasjoner og må derfor avgjøres i hvert enkelt tilfelle. Ofte kan folk som sjøl har vært gjennom etablering eller investering, gi gode råd til andre i samme situasjon. Kommunen får ansvar for å følge opp med et tilbud om faddere når nye overtar, starter opp og investerer. Det bør settes opp ei ganske brei liste over aktuelle faddere, gjerne også noen utenfor bygda. Faddere bør få noe godtgjørelse for innsatsen. Skogbruket i regionen er allerede godt i gang med si egen mentorordning. Fra 2017 setter Norsk Landbruksrådgivning i gang et toårig forsøk i utvalgte deler av landet med ei ny mentorordning der bonde hjelper bonde. Omfanget er svært begrensa i første omgang, men det kan være en ørliten mulighet for at enkeltbønder i Rindal, som er medlemmer i Trøndelagsavdelinga av NLR, kan komme med i forsøket.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune og Norsk Landbruksrådgivning
Antatt kostnad	Vanlig kommunalt budsjett, i tillegg til egenbetaling
Tidsplan	Løpende, pilotforsøk i 2017
Forventa resultat	Styrke den enkelte bonde i den krevende fasen etter overtakelse/oppstart/investering

TILTAK 1.5:

ANBEFALE EKSTERN OPPFØLGING FOR STORE BYGGEPROSJEKT

Innovasjon Norge og Rindal kommune har gode erfaringer med å gjennomføre kontroll og sjekk av byggeprosessen når brukeren begynner å bygge nytt. I mange tilfeller har Innovasjon Norge krevd ekstern byggeleder. Men dette er ikke noen fast regel, og etter byggestart er det ofte ingen kontroll. Dette er svært risikofylt. Kommunen bør derfor oppfordre alle finansieringsinstitusjoner til å stille krav om at noen utenfra følger opp etter at byggeprosessen har starta, helst i form av en ekstern byggeleder som er regelmessig til stede og holder byggemøter. Norsk Landbruksrådgivning sitter med kompetanse på dette området.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune tar dette opp med Rindal Sparebank, Innovasjon Norge og andre finansieringsinstitusjoner
Antatt kostnad	
Tidsplan	2017
Forventa resultat	Sikre gardbrukerne i den kritiske byggefasen

TILTAK 1.6:

INNFØRE TILSKUDD TIL NYDYR KING/DRENERING

Det er for lite dyrka jord i Rindal i forhold til hva behovet er, særlig etter nye store investeringer i mjølkekvoter og fjøs. Men det er fortsatt tilgjengelig areal klart til nydyrking. Tilskuddet til kjøp av mjølkekvote bør avvikles og midlene flyttes over til tilskudd til nydyrking/drenering. Det må lages retningslinjer og kriterier for ei slik ordning.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune
Antatt kostnad	150.000 kr pr år fra næringsbudsjettet
Tidsplan	Fra 2017, deretter hele planperioden
Forventa resultat	Økt nydyrking

TILTAK 1.7:

LEGGJE TIL RETTE FOR GODE GENERASJONSSKIFTER

Et avgjørende tiltak for å få optimisme og vekst i et lokalsamfunn er at generasjonsskifter skjer til rett tid, samtidig som det er en god prosess rundt dem. Det er derfor viktig å snakke om dette i god tid og dermed ufarliggjøre prosessen rundt et generasjonsskifte. Dette kan gjøres ved hjelp av regelmessige informasjonsmøter med innledninger fra noen som nylig har tatt over og ulike rådgivere. I neste omgang bør en gå videre med individuell rådgivning. Tiltaket gjelder også for bruk som ikke har så omfattende drift. Fordi det er få generasjonsskifter per år i Rindal, bør en forsøke å få til samarbeid med nabokommunene Surnadal, Meldal og Orkdal.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune i samarbeid med andre kommuner, produsentlag (Tine), regnskapskontor og Næringshagen
Antatt kostnad	Må avklares nærmere, dekkes av arrangørens løpende budsjett
Tidsplan	Orienteringsmøte en gang hvert år fra 2017
Forventa resultat	Oppnår at nye brukere får en god start

TILTAK 1.8:

ETABLERE OG DRIVE FASTE NETTVERK OG MØTEPLASSER FOR FOLK I LANDBRUKET

Det bør etableres faste møteplasser for yrkesutøverne i landbruket, i form av mindre nettverksgrupper skilt etter driftsgrein (mjølk, kjøtt, robotfjøs, lokalmat, sau, hyttenæring, skogbruk mm). Gruppene bør ikke være for store. I noen tilfeller kan de inndeles geografisk for ulike deler av bygda og i andre tilfeller kan en ta med folk fra nabobygdene. Møter kan holdes på omgang heime hos deltakerne. Dette er et viktig tiltak særlig for nye i næringa, men også for dem som har holdt på ei stund. Det bør også jevnlig organiseres større treff som kan samle alle. Eksisterende faglag som bondelaget og produsentlaget bør gå i bresjen ved å videreføre nåværende aktiviteter og organisere nye. Skogeierlaget ønsker å forandre seg ved å drive mer utadretta virksomhet enn før.

Ansvar for gjennomføring	Faglaga, først og fremst Rindal bondelag og Rindal produsentlag
Antatt kostnad	Lågbudsjett, dekkes av faglaga
Tidsplan	Løpende, oppstart i 2017
Forventa resultat	Motivere hverandre for best mulig drift og fagmiljø

TILTAK 1.9:

GJENNOMFØRE MANGE ULIKE OPPLÆRINGSTILTAK

I alle næringer, også innenfor jord og skog, er det stort behov for å spre informasjon og dele kunnskap på mange fagområder (f.eks. innen agronomi, avdrått, skjøtsel og økonomi). Mange tilbud finnes fra før. Landbruksgruppa har pekt på følgende nye tiltak: Etablererkurs for nyetablerte yngre bønder. Skogfondskurs for både skogeiere og regnskapsførere. For noen tiltak er det naturlig å samarbeide med folk i nabobygdene.

Ansvar for gjennomføring	Bondelaget, Skogeigarlaget, Nortura, Tine, Norsk Landbruksrådgivning, Landbrukskontoret, HMS-tjenesten
Antatt kostnad	
Tidsplan	Løpende
Forventa resultat	Større kompetanse som gir mer motiverte drivere som igjen fører til mer lønnsom drift

TILTAK 1.10:

VIDEREFØRE TILBUD OM AVLØSERKURS

Avløserkurs er viktig for å sikre rekruttering og avholdes hvert tredje år for å fange opp elever i ungdomsskolealder. Det er teoriundervisning på skolen og praksis ute hos velvillige bønder.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune og Indre Nordmøre Landbrukstjenester
Antatt kostnad	25.000 kr hver gang, fra kommunens budsjett
Tidsplan	Hvert tredje år, neste gang i skoleåret 2019-20
Forventa resultat	Øke rekrutteringa ved å gi ungdom ei innføring i avløseryrket.

TILTAK 1.11:

HOLDE KURS I SMÅSKALA NISJEPRODUKSJON – LOKALPRODUSERT MAT

Vi har i overproduksjon i volumproduksjonen i deler av landbruket i dag. En del av produksjonen bør kunne foredles lokalt og skape merverdi gjennom småskala nisjeproduksjon. Det er svært lite av slik lokal foredling i regionen vår. Nettverket «Den gode maten» er etablert under SIV industriinkubator, har både produsenter og mattilbydere som medlemmer og vil ha virksomhet i alle fall ut 2017. Nettverket bør tilby et lokalt kursopplegg i 2017, men kan også formidle kurstilbud som finnes andre steder.

Ansvar for gjennomføring	«Den gode maten»
Antatt kostnad	Egenbetaling, kan også søke eksterne bidrag
Tidsplan	2017
Forventa resultat	Flere lokale produsenter av foredla matprodukter

TILTAK 1.12:

SKOGSVEGER, LUNNEPLASSER OG SKOGKULTUR

Skogsveger og lunneplasser må oppgraderes til dagens standardkrav. Å få tømmer fra stubbe til mottaker er en prioritert oppgave. Skogsveger som er bygd på 1960-tallet eller tidligere, tilfredsstillende ikke dagens krav, blant annet til bredde, lunneplasser, snuplasser, møteplasser mm. Det er ikke lenger så aktuelt å bygge nye lange skogsbilveger, men heller sørge for god adkomst fra offentlig eller privat veg fram til skogkanten, der lassbærerne legger virket fra seg. Skoginteressene vil forsøke å skaffe midler til et særskilt prosjekt for dette i 2018-19, der hver veg blir kartlagt og investeringsbehov synliggjort. Samtidig vil en undersøke 5-10 år gamle hogstfelt for å kartlegge hvordan det står til med foryngelsen. Skogeierlaget ønsker også at det innføres kommunale tilskott til planting og ungskogpleie. Dette kan bidra til å hindre ukontrollert gjengroing av jordbruksareal.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune sammen med Allskog/Rindal skogeigarlag
Antatt kostnad	Avklares nærmere
Tidsplan	2018-19
Forventa resultat	Mer hogst og fornyelse i skogen

TILTAK 1.13:

UTVIKLE LOKAL FOREDLING AV SKOGSVIRKE

Skogen i Rindal er seinvokst og har god kvalitet. Det er ønskelig å skape verdier ved å foredle mer av virket i lokale bedrifter. Dette tiltaket må utvikles videre i samarbeid mellom mange aktører, før det kan settes i verk. Flere lokale trebearbeidende bedrifter deltar i nettverket «InnovasjonsTre» knytta til Siv Industriinkubator. Der er en forstudie i gang for å utrede mulighetene for etablering av et behandlingsanlegg for grantømmer, med tilhørende bærekraftig utnyttelse av biproduktene fra tømmerstokken.

Ansvar for gjennomføring	Lokale bedrifter, nettverket InnovasjonsTre og eksterne rådgivere, etter utfordring fra Rindal kommune
Antatt kostnad	Avklares nærmere
Tidsplan	Utvikles i 2017, iverksettes fra 2018
Forventa resultat	Lokal foredling av virke gir pluss i klimaregnskapet

FLERE TREBEARBEIDENDE
BEDRIFTER HAR STOR VEKST

HOVEDOMRÅDE 2:

NÆRINGSUTVIKLING FOR EKSISTERENDE BEDRIFTER

Under arbeidet med næringsplanen har en kommet til at det er tjenlig å skille mellom tiltak for eksisterende bedrifter og tiltak for nyetableringer.

Et stort flertall av medlemmene i gruppa for eksisterende bedrifter kommer fra lokale produksjonsbedrifter:

- Marit Mogset, El-watch
- Rolf Kvernberg, Vibo
- Georg Aune, Rindalslist
- Ingrid Kvam Moen, A Kvam
- Lars Ole Heggem, Midt-Norge Autolakk
- Morten Nergård, Bergmoen
- Ola T Heggem, kommunen

Berit Arntsen fra Næringsshagen og Sivert Dombu fra kommunen har vært sekretærer for gruppa.

TILTAK 2.1:

HA EN EGEN STILLINGSRESSURS SOM ARBEIDER MED NÆRINGSUTVIKLING

Rindal Næringsforum har i 2016 forsøkt å etablere ei 100 % stilling utenfor kommuneorganisasjonen til å være sekretær, arbeide med næringsutvikling og følge opp lokale bedrifter. Dette lykkes ikke fullt ut i første omgang, men i februar/mars 2017 gjøres et nytt forsøk, der en ser for seg at RNF og Rindal IL går sammen om å opprette ei stilling

som skal løse prioriterte oppgaver for begge to. Det utredes nærmere hvordan arbeidet kan ledes, hvem som kan ha arbeidsgiveransvaret, hvordan en eller flere ansatte kan inngå i profesjonelle nettverk innen næringsarbeid og hvilke aktører som kan være med på å finansiere det hele.

Lokale bedrifter ønsker bedre kontakt med kommunen – både for å bli sett, men også for å kunne komme til orde med ønsker og behov i sitt daglige virke. Kommunen er på si side opptatt av at en slik stillingsressurs må komme som et supplement til den kommunale næringsforvaltninga, og ikke i stedet for den.

De øvrige tiltaka under dette kapitlet er naturlige arbeidsoppgaver for en slik stillingsressurs. Dersom det ikke lykkes å få på plass ei slik stilling, må det vurderes på nytt hvordan en likevel kan gjennomføre disse tiltaka. Mange tiltak er tenkt som et samarbeid mellom Rindal Næringsforum og kommunen. Det vil være viktig å skille rollene på en slik måte at det ikke er tvil om at den ansatte i stillingsressursen er Rindal Næringsforums

representant og først og fremst skal arbeide for sine medlemmers sak, herunder for å få med flere medlemmer. I enkelte tilfeller vil det likevel være naturlig å løse fellesoppgaver og oppgaver knytta til bedrifter som ikke er blant medlemmene.

Ansvar for gjennomføring	Rindal Næringsforum og kommunen tar oppgaven videre i fellesskap
Antatt kostnad	Avtalte bidrag fra medlemsbedrifter, kommunen og Lokalt Løft mfl
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Vekst i lokalt næringsliv

Letthus

TILTAK 2.2:

HA JEVLIG KONTAKT MED LOKALE BEDRIFTER

Lokale bedrifter ønsker å bli sett og framsnakka. For å fange opp både hva som rører seg i det lokale næringslivet generelt, og hva den enkelte bedrift arbeider med og har behov for, bør det legges opp til mer regelmessig kontakt. Dette kan skje både ved besøk og ved telefonsamtaler. Bedriftene har et sjølstendig ansvar for å ta kontakt og be om hjelp/støtte eller en oppmuntrende prat. Noen er flinke til dette i dag, men her er det mye å hente. Oppfølginga påhviler først og fremst kommunen, men kan også til en viss grad følges opp av Rindal Næringsforum gjennom sida på Facebook og den ressursen som er omtalt under 2.1. Formannskapet har også jevnlig vært ute på bedriftsbesøk, og det er viktig å fortsette med det. En god dialog starter med et gjensidig ansvar. Slik kontakt kan så i neste omgang føre med seg individuelle tiltak retta mot hver enkel bedrift, ytterligere rådgivning, nettverksbygging, medieomtale eller ulike opplæringstiltak.

Ansvar for gjennomføring	Kommunen og Rindal Næringsforum samordner seg imellom
Antatt kostnad	Dekkes av løpende budsjett hos begge
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Individuelle tiltak og fellestiltak for å styrke eksisterende næringsliv

TILTAK 2.3:

FELLESTILTAK FOR KOMPETANSEHEVING

Bedriftsretta kompetansehevende tiltak vil være ei konkret oppfølging av tiltak 2.2 der bedriftenes behov kommer til syne. En ser for seg å holde felles kurs for alle interesserte bedrifter et par ganger i året, ved å leie inn eksterne kursholdere. Bedriftenes behov må være avgjørende for hva som skal tilbys. Mange ønsker seg mer framsnakking og positiv omtale, for å skape optimisme og stolthet både blant enkeltpersoner og bedrifter. Markedsføring/salg er derfor gjerne et prioritert kurstema. Gjennom HoppID-programmet samarbeider Rindal med Surnadal og Halså om ulike kurstilbud. Det fortsetter, men må samordnes med de øvrige lokale kurstilbud. Den ansatte i stillinga under 2.1 kan administrere en felles årsplan/halvårsplan og en kalender som oppdateres løpende.

Bedriftene bør oppgi flere kontaktpersoner enn daglig leder, for å hindre at henvendelser og invitasjoner «går under radaren». Det er ønskelig at flere bedrifter går med i Rindal Næringsforum for å få tilgang til informasjon og tilbud derfra.

Flere kompetansehevende tiltak er omtalt i kapittel 7 i denne planen: *Utdanning, rekruttering og kompetanseheving.*

Ansvar for gjennomføring	Rindal Næringsforum i samarbeid med kommunen, gjerne med bistand fra Næringshagen eller andre
Antatt kostnad	Variierende, etter omfang og hvem som er foredragsholder. Dekkes om mulig fullt ut gjennom deltakeravgifter.
Tidsplan	Fra 2017, deretter ca to ganger i året
Forventa resultat	Økt kompetanse i bedriftene, større kjennskap til hverandres virksomheter og fellesskapsfølelse

TILTAK 2.4: PRESENTERE LOKALE BEDRIFTER

For at folk kan bli bedre kjent med lokale virksomheter, presenteres lokale bedrifter regelmessig på et dertil egna nettsted, helst på Trollheimsporten. Kommunen har fra før en tjenesteavtale med Trollheimsporten og har avklart at et slikt oppdrag kan dekkes innenfor rammene for denne avtalen om det tilpasses til den daglige virksomheten i redaksjonen. Fordelen er at Trollheimsporten har kvalifiserte folk til å skrive og fotografere. Mindre bedrifter bør også kunne slippe til. Det bør ikke være noe absolutt krav om at bedriftene er med i Rindal Næringsforum, men det er RNF som etter samråd med kommunen foreslår aktuelle bedrifter som kan presenteres. Tanken er ikke å rangere bedrifter, bare å vise dem fram. Rindal Næringsforums lunsjmøter bør arrangeres ute i bedriftene, og presentasjon av vertsbedriften bør være et fast innslag der.

Ansvar for gjennomføring	Rindal Næringsforum i samarbeid med Trollheimsporten
Antatt kostnad	Journalist-arbeidet dekkes fra kommunens rammeavtale, tilrettelegginga utføres av ressursen under 2.1
Tidsplan	Fra våren 2017, en gang pr. måned eller litt sjeldnere
Forventa resultat	Større kjennskap og positive holdninger til lokalt næringsliv

TILTAK 2.5: ETABLERE FLERE BEDRIFTSNETTVERK

For å ta tak i felles utfordringer innen ulike bransjer bør det vurderes å danne ulike bransjennettverk, enten lokalt i Rindal eller i en større region. Noen lokale bedrifter deltar allerede i regionale nettverk i regi av Siv Industriinkubator, det gjelder trebearbeidende bedrifter, lokalmat og offshore-relaterte næringer. Ut fra dette bør nye nettverk kunne komme til. Bedriftenes egne opplevde behov og initiativ må være avgjørende. Rindal Næringsforum sjøl kan på mange måter sies å være et bedriftsnettverk på tvers av bransjer.

Ansvar for gjennomføring	Rindal Næringsforum/næringshagen/SIV
Antatt kostnad	Egentid, for RNF sin del dekt av ressursen under 2.1
Tidsplan	Fra 2017. Faglige møter ca to ganger pr. år, eller etter behov
Forventa resultat	Utvexle erfaring, vinne flere anbud (i fellesskap), utvikle nye produkter, nyetableringer ved knoppskyting

TILTAK 2.6: SAMARBEID OM MESSEDELTAKELSE

Det finnes noe erfaring med at lokale bedrifter går sammen om en felles stand på boligmesser, hyttmesser og liknende. Dette berører særlig byggebransjen, men også utbyggere av hyttefelt, banken, kommunen med flere. Aktørene må i god tid gjøre hverandre oppmerksomme på aktuelle messer i landsdelen og invitere til samarbeid.

Ansvar for gjennomføring	Rindal Næringsforum
Antatt kostnad	Administrasjon dekkes av ressursen under 2.1, ellers dekkes kostnadene av deltakerbedriftene. Kommunen kan i enkelte tilfeller gi økonomisk bidrag.
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Vinne nye kunder, samarbeide om pakkeløsninger

NÆRINGSPLANEN HAR TILTAK
BÅDE FOR EKSISTERENDE
BEDRIFTER OG NYETABLERERE

TILTAK 2.7:

FASTE MØTER MELLOM KOMMUNEN OG RINDAL NÆRINGSFORUM

Det er ønske om et tettere samarbeid mellom kommunen og Rindal Næringsforum, med god og åpen dialog. Gjennom en fast «møtearena» hvor agendaen er ganske fastlagt på forhånd kan det komme innspill og uttalelser som bør diskuteres i fellesskap for å finne best mulig løsning for begge. For kommunen møter gjerne formannskapet og administrasjonen, og for RNF styret og evt ansatte. RNF informerer sine medlemmer om viktige spørsmål en har drøfta på disse møtene.

Ansvar for gjennomføring	Kommunen og Rindal Næringsforum
Antatt kostnad	Dekkes av løpende budsjett hos begge
Tidsplan	Fra 2017 kontaktmøte minst to ganger i året
Forventa resultat	Tettere dialog – diskusjon – sparringpartnere

TILTAK 2.8:

«OPTIMISTKONFERANSEN» FORTSETTER

Det er viktig og riktig at Rindal har en egen årlig konferanse med ei viss størrelse. Optimistkonferansen har i mange år vært avholdt midt i «Kulturvøkkku». Men på grunn av minkende deltakertall er eierne enige om å forsøke å flytte den til høsten, helst september. Det er viktig at det er en bred konferanse som innbyr til deltakelse fra folk flest, og dette tilsier at det må være både gode faglige innslag og spennende underholdningsinnslag. Konferansen kan bidra til å synliggjøre interessante personer og gode eksempler fra lokalt næringsliv.

Ansvar for gjennomføring	Kommunen/Rindal Sparebank/ Lokalt Løft
Antatt kostnad	Dekkes av årlige sponsorbidrag og deltakeravgift
Tidsplan	Hvert år, neste gang september 2017
Forventa resultat	Kjennskap, stolthet og identitetsbygging

TILTAK 2.9:

KOMMUNALT NÆRINGSFOND OG ANDRE RAMMEVILKÅR

Rindal kommune har gjennom flere tiår ytt vesentlige økonomiske bidrag til utvikling av lokalt næringsliv gjennom Rindal utviklingsfond (RUF). Kommunen må forplikte seg til å la dette fortsette ved å sette av øremerka inntekter (fra konsesjonsavgifter) og andre midler til formålet. Vedtektene for fondet bør oppdateres i 2017. Videre bør kommunen sammen med Rindal Næringsforum og andre arbeide aktivt for å beholde ordninga med differensiert arbeidsgivergift og nivået på denne når ordninga kommer til revisjon i 2021. Kommunen bør også fortsatt delta aktivt i utvikling av næringsbygg og næringsområder, samt markedsføre bedre det som er ledig.

Ansvar for gjennomføring	Kommunen
Antatt kostnad	Årlige bevilgninger til næringsutvikling
Tidsplan	Løpende
Forventa resultat	Knoppskyting, nyetableringer, beholde og trygge arbeidsplasser

Letthus

RINDALSHYTTER TILBYR BÅDE
TRADISJONSRIKE OG MODERNE
HYTTELØSNINGER

Rindalshytter

HOVEDOMRÅDE 3:

TILTAK FOR NYETABLERERE/GRÜNDERE

Under arbeidet med næringsplanen kom det tidlig fram ønsker om særskilte tiltak retta inn mot nyetablerere og gründere. Ei særskilt interessegruppe tok for seg dette området. Medlemmer i gruppa var:

- Åse Børset, Trialog
- Arnhild Foseide Fagerholt, Rindal Sparebank
- Atle Norli, Lokalt Løft
- Tor Øystein Skjeremo, El-Watch
- Grete Elshaug og Magnar Dalsegg, Rindal kommune

Berit Arntsen fra Næringshagen i Orkdalsregionen og Sivert Dombu fra kommuneadministrasjonen har vært sekretærer for gruppa.

Samarbeid mellom det lokale næringslivet, grunnskolen og videregående skole om bl.a. utvikling av skolens tilbud innen entreprenørskap, teknologi og yrkesliv (med bl.a. gründercamp og valgfag) er omtalt under hovedområde 7 i denne planen.

Tiltaka her er ikke satt opp i prioritert rekkefølge, men mer ut fra hva som er vanlige utviklingsfaser for ei nyetablering.

TILTAK 3.1:

YTE ØKONOMISK STØTTE I DEN TIDLIGE FASEN

Kommunen formidler gjennom det såkalte Hoppid-programmet øremerka midler fra fylkeskommunen som bistand til nyetableringer i den første fasen. I tillegg skjøter kommunen på med egne midler. Kommunen må fortsatt yte lån og tilskudd til nyetablerere som søker om det, både med Hoppid-midler og egne midler. Søknadsprosedyren og krava som stilles, bør fortsatt være enklere enn for vanlig næringsstøtte. Også Nav rår over tiltak for arbeidsledige som ønsker å etablere ny virksomhet.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune
Antatt kostnad	Særskilt budsjettpost for dette
Tidsplan	Løpende
Forventa resultat	Flere vellykka etableringer

TILTAK 3.2:

FØLGE OPP NYE BEDRIFTER SYSTEMATISK EI TID ETTER ETABLERINGA

Dette er tenkt som et gratis, forpliktende og individuelt tilpassa oppfølgingsprogram for alle nyetablerere som får kommunalt tilskudd. For andre nyetablerere er det et frivillig tilbud. Programmet bør strekke seg over to år og inneholde de viktigste områdene en nyetablerer må sette seg inn i. Omfanget kan være på rundt ti timer rådgivning for hver bedrift. Dette finansieres gjennom kommunen. Detaljer i opplegget må utvikles nærmere, og det er også mulig å bestille rådgivningspakker eller deltjenester fra eksterne partnere som Næringshagen, SIV industriinkubator, banker, NAV og Innovasjon Norge. Tilbudet må presenteres aktivt overfor mulige nyetablerere.

Ansvar for gjennomføring	Kommunen med bistand fra eksterne partnere
Antatt kostnad	Innenfor vanlig budsjett
Tidsplan	Løpende fra 2017
Forventa resultat	Minst 50 % av nye etableringer framstår som vellykka etter to år

TILTAK 3.3:

ETABLERE ORDNINGER MED FADDERE OG NETTVERK FOR NYETABLERERE

Nyetablerere trenger støttespillere/samtalepartnere. Her kan folk fra etablerte bedrifter bidra med støtte og utveksling av gode råd, gjerne også folk fra bedrifter utenom bygda. Rindal Næringsforum oppretter ved hjelp av den ansatte i stillinga under tiltak 2.1 en «base» med oversikt over aktuelle faddere og gjerne en tilsvarende base for tilgjengelige ressurser innen styrearbeid. Nye bedrifter kan få gratis medlemskap i RNF første året. Aktive faddere bør trolig få ei form for godtgjøring, og kommunen må vurdere å yte noe økonomisk bistand til medgått tid som fadder/gründerhjelper. Kommunen kan også sette som forutsetning for å gi etableringstilskudd at mottakerne i neste omgang forplikter seg til å bidra overfor nye etablerere. Tilsvarende kan RNF organisere fellesskap («barselgrupper») mellom likesinnede nyetablerere, uten særskilte faddere.

Ansvar for gjennomføring	Rindal Næringsforum
Antatt kostnad	økonomisk bistand fra kommunen etter nærmere regler
Tidsplan	løpende fra 2017
Forventa resultat	støtte til nyetablerere og dermed flere vellykka etableringer

Kontorfellesskapet på Øvre Dalen.

TILTAK 3.4:

SØRGE FOR AT DET ALLTID ER TILGANG TIL Plass I KONTORFELLESKAP

Kontorlokaler på Øvre Dalen er tilrettelagt som kontorfellesskap for næringsdrivende og nyetablerere (helst for enkeltpersoner). Slik kan de slippe å sitte hjemme, og i stedet være en del av et miljø der de kan utveksle erfaringer og muligheter. Dersom Øvre Dalen fylles opp, må kommunen finne andre lokaler i tillegg. Gründere av teknisk karakter bør kunne få hospitere/leie lokaler i tilknytning til bedrifter som har slik karakter. For eksempel kunne det opprettes leieplass i Autogarasjen for gründere med elektro/automasjon/data-basert arbeid.

Ansvar for gjennomføring	kommunen organiserer det
Antatt kostnad	innenfor vanlig budsjett
Tidsplan	løpende
Forventa resultat	nyetablerere tar heller steget

Kompaniet

RBL

TILTAK 3.5:

LAGE EN ENKEL GRÜNDER-ABC SOM ER TILPASSA LOKALE FORHOLD I RINDAL

Det finnes så mye der ute, men det er vanskelig for en nyetablerer å orientere seg. Derfor har det kommet opp ønsker om å lage en enkel oversikt som er tilpassa lokale forhold. Stoffet bør helst være tilgjengelig på nett, være oversiktlig og først og fremst linke til andre nettsteder der viktig informasjon er å finne. Rindal Næringsforum organiserer og vedlikeholder det ved hjelp av stillinga under 2.1. og med nødvendig bistand fra andre. Kommunen ønsker å beholde noe næringsstoff på sine nettsider.

Ansvar for gjennomføring	Rindal Næringsforum
Antatt kostnad	
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Lettere tilgjengelig informasjon

TILTAK 3.6:

GI SINE ANSATTE DELVIS PERMISJON FOR Å KUNNE UTVIKLE SINE GRÜNDERIDEER

Nyetableringer springer ofte ut av eksisterende bedrifter og folk som arbeider der. Bedriftene kan legge til rette for innovasjon blant sine ansatte internt i bedriften. Videre kan de stille ressurser til rådighet i form av gründerstipend for sine ansatte og gjerne tilby å dekke lønn og husleie i den første fasen, kanskje i bytte mot framtidige eierandeler. Det er ikke aktuelt å pålegge bestemte bedrifter noe slikt gjennom næringsplanen, bare å oppfordre til å ta initiativ.

Ansvar for gjennomføring	Lokale bedrifter som ønsker å legge til rette
Antatt kostnad	
Tidsplan	Fra 2018
Forventa resultat	Mer knoppkyting fra lokale bedrifter

A woman with short blonde hair, wearing a black polo shirt with 'Eva' and 'CRAFT' printed on it, is smiling and lifting a red kettlebell with a grey handle above her head with her right arm. She is in a gym setting with a wooden ladder-like structure on the wall behind her and colorful hula hoops on the left. The text 'RINDAL TRENGER FLERE ARBEIDSPASSER I SERVICENÆRINGER' is overlaid in a white dotted box in the upper right.

RINDAL TRENGER FLERE
ARBEIDSPASSER I
SERVICENÆRINGER

TILTAK 3.7:

KARTLEGGJE RESSURSER RUNDT I GRENDENE (GRENDALØFT)

Mange er ikke klar over hvilke ressurser de har på sin eiendom eller i sitt hode som kan tas i bruk for om mulig å skape flere arbeidsplasser og aktivitet i grendene.

Dette er et arbeid som krever ei viss organisering og som må finansieres med eksterne midler. Kommunene Rindal, Surnadal og Halså prøver nå ut et opplegg for lokal mobilisering, under navnet «gründercafe», med delfinansiering fra fylkeskommunen under det såkalte «HoppID»-programmet. Det bør holdes to slike møter ute i grendene i løpet av 2017. Siktemålet er både næringsutvikling og lokalsamfunnsutvikling.

Slike tiltak passer best før sjølve etableringa eller i den aller tidligste etableringsfasen. Seinere kan det være aktuelt å følge opp med ei form for individuell kartlegging med en samtalepartner som bygger tillit.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune
Antatt kostnad	Kommunen bruker HoppID-midler
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Flere nyetableringer rundt omkring i bygda

TILTAK 3.8:

VIDEREUTVIKLE LOKALT LØFT SOM EN LOKAL KAPITALBASE FOR MEDINVESTINGER

Stiftelsen Lokalt Løft ble etablert av Rindal Sparebank i 2000. Formålet med Lokalt Løft er å bidra til å skape bedriftsøkonomiske lønnsomme bedrifter og varige arbeidsplasser i Rindal. Stiftelsen går inn med kapital i lokale bedrifter og utviklingstiltak, gjerne kombinert med retten til å delta med medlemmer i styrene i bedriftene stiftelsen er medeier i.

Rindalinger har i gjennomsnitt betydelige formuesmidler. I tillegg til Lokalt Løft sin rolle som medinvestor i lokale bedrifter kan stiftelsen ha en tilretteleggerrolle for at lokale private investorer kan delta sammen med Lokalt Løft som medinvestorer. Regjeringa har nylig foreslått betydelig

skattefritak for investering i aksjer i oppstartsselskaper, og dette kan medføre stor interesse for denne type pengeplassering.

Ansvar for gjennomføring	Stiftelsen Lokalt Løft
Antatt kostnad	
Tidsplan	Fra 2018
Forventa resultat	Flere nyetableringer

TILTAK 3.9:

RINDAL SPAREBANK SOM VIKTIG FINANSIERINGSKILDE OG SAMFUNNSAKTØR

Lokalbankens rolle er bl.a. å bistå med finansiering til eksisterende næringsliv og til bedrifter under etablering. Banken har en grunnleggende positiv holdning til å finansiere det lokale næringslivet og har både evne og vilje til å ta risiko lokalt for å bidra til næringsutvikling. Målet er å være den foretrukne banken for næringslivet i Rindal i ei tid hvor større banker trekker seg ut av distriktene.

Gjennom sin årlige tildeling av gaver støtter banken opp om mange allmennyttige formål.

Rindal Sparebank har så langt bidratt med en grunnkapital på ca. 5 mill til stiftelsen Lokalt Løft siden etableringen i 2000, for at stiftelsen har kunnet bidra til næringsutvikling via direkte eierskap, utdanningsstipend og andre tiltak for å realisere lokale forretningsideer. Banken kan medvirke til å utvikle stiftelsen videre med tilføring av ny kapital.

Ansvar for gjennomføring	Rindal Sparebank
Antatt kostnad	
Tidsplan	Løpende
Forventa resultat	Vekst i lokalt næringsliv

HOVEDOMRÅDE 4:

VIDEREFØRING AV OMDØMMEARBEIDET «TID TIL Å LEVE»

På oppstartmøtet med kommunestyret og andre inviterte i august 2016 var det et samstemmig ønske om å gjøre videreføring av «Tid til å leve» til en viktig del av den nye næringsplanen.

«Tid til å leve» er et mangeårig samarbeid mellom kommunen, næringslivet, lokale organisasjoner og andre aktører om omdømmearbeid og profilering av Rindal. «Tid til å leve» ble valgt som slagord i perioden 2006-08 da kommunen tenkte å rullere næringsplanen, men sammen med næringslivet i stedet valgte å forsøke å utvikle felles visjon/merkevarebygging/sett med holdninger for hele Rindal. Til dette ble det engasjert profesjonell hjelp fra et kommunikasjonsfirma. Begrepet «5 minutter» ble etablert som en del av dette, med utgangspunkt i det kompakte Rindal sentrum med sine mange kvaliteter og kort veg ut i naturen.

Det overordna målet var å rekruttere arbeidsfolk og øke folketallet i bygda.

De første tiltaka ble gjennomført i 2008. Blant disse var merkestener ved kommunegrensa, egen nettside, informasjonsmagasin, brev til utvalgte målgrupper og profileringsmateriell. Etter hvert kom en til å gjøre «friluftinteresserte barnefamilier» til viktigste

målgruppe og forsøke å få slike til å etablere seg i Rindal.

Arbeidet er på ulike måter og med vekslende bredde og intensitet videreført helt fram til i dag. I perioden 2013-15 ble det tilført betydelig statstilskott gjennom det såkalte Bolystprosjektet. Intensiteten er nå betydelig lavere enn i tidligere perioder.

Mange rindalinger har et nært forhold til slagordet og ønsker å hegne om det og føre det videre, som en del av en lokal identitet. «Tid til å leve» oppleves som viktig for å framsnakke bygda og presentere ei positiv framtidstru.

Interessegruppa for dette området i næringsplanarbeidet nå var tenkt som ei revitalisering av den tidligere styringsgruppa for «Tid til å leve». Mange av medlemmene har tidligere vært med der, noen helt fra starten i 2006. Det har også kommet innspill fra de øvrige fire interessegruppene.

Rindal
-tid til å leve

Disse har vært med i gruppa:

- Hege Gåsvand, Rindal Næringsforum
- Marvin Røen, Rindal Næringsforum
- Pål Sande, Rindal Næringsforum
- Harald Solvik, Rindal IL
- Ola T. Heggem, ordfører
- Line Flåtten, formannskapet
- Birgit Reisch, Rindal kommune administrasjon
- Morten Møller, Rindal kommune administrasjon
- Tove Schei, Rindal kommune administrasjon

Berit Arntsen fra Næringshagen i Orkdalsregionen og Sivert Dombu fra kommuneadministrasjonen har vært sekretærer for gruppa.

Det lykkes ikke å få med noen representant for Rindal Ungdomsråd.

De tre første tiltaka på lista er høyest prioritert.

TILTAK 4.1:

VIDEREUTVIKLE SAMARBEIDET MELLOM KOMMUNEN, NÆRINGSLIVET OG ORGANISASJONENE

Mange har i arbeidet med næringsplanen framheva behovet for å revitalisere og forsterke arbeidet med Tid til å leve. Målet er at folketallet i Rindal skal øke i åra framover. Noen har pekt på at det for utenforstående kan være vanskelig å få tak på hva det hele egentlig dreier seg om, hva som er budskapet og hvilke kvaliteter Rindal har som skiller bygda fra andre bygder. Til å ta arbeidet videre og gjøre nødvendige avklaringer nyoppnevnes ei ikke alt for stor arbeidsgruppe med representanter for kommunen, næringslivet og organisasjonene. Næringslivsrepresentantene bør ha tett «link» til Rindal næringsforum og gjerne ha lederen i gruppa. Dette er en så omfattende oppgave at det bør øremerkes folk til å følge opp det administrative.

Det er trolig behov for ny ekstern hjelp til å avklare nærmere hva «Tid til å leve» egentlig skal være, og ikke minst hvordan kommunikasjonen rundt dette best kan legges opp både innenfor og utenfor bygda. En del av oppgaven blir å definere målgruppene tydeligere. Noen mener at begrepet «5 minutter» er spesielt og unikt. De ønsker å gjøre mye mer ut av det enn i dag, gjerne ved at 5-tallet brukes i flere nye sammenhenger. Kommunen har vært den mest sentrale aktøren til nå. Ei hovedutfordring framover blir å få til et tettere samarbeid med næringslivet og frivillige organisasjoner for at de kan ta et mer aktivt eierskap til «Tid til å leve» og benytte logoen og en felles design sammen med egen profilering.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune og Rindal Næringsforum
Antatt kostnad	Årlig bevilgning over kommunens budsjett og særskilte midler til restarten
Tidsplan	Løpende fra tidlig i 2017
Forventa resultat	Felles og tydelig kommunikasjon - økt tilflytting til bygda

TILTAK 4.2:

FRISKE OPP KOMMUNIKASJONEN PÅ NETT OG PAPIR

Det finnes ei egen nettside for «Tid til å leve», men denne har vært tung å drive og er ikke oppdatert med nytt stoff siden i 2015. Siste utgave av «Magasinet» på papir kom ut i 2013. Det er behov for å friske opp kommunikasjonsarbeidet, raskt finne de rette kanalene og fortsette å fortelle gode historier. Ved sida av egen nettside er Facebook en aktuell kanal nå, og kanskje en app? Mange tagger med «Tid til å leve» på Instagram, og det kan en ta tak i. Trollheimsporten og kommunen har nettsider med daglig oppdatering.

Ansvar for gjennomføring	Tid til å leve-gruppa og Rindal kommune
Antatt kostnad	Årlig bevilgning over kommunens budsjett
Tidsplan	Avklaring tidlig i 2017, deretter gjennomføring
Forventa resultat	Gjennomtenkt og tydelig kommunikasjon

TILTAK 4.3:

GJØRE BYGDA MER ATTRAKTIV FOR UNGE KVINNER

Noen har brukt uttrykket «utkantjentenes stille revolusjon» om det som skjer når unge jenter i større grad enn gutter gjennom sine utdannings- og yrkesvalg velger bort å leve på bygda for resten av livet. Det bør vurderes å gjøre unge kvinner til ei særskilt målgruppe for lokalt utviklingsarbeid. I så fall er det ikke for at jentene skal være et slags virkemiddel for å redde bygda fra forgubbing, men derimot for at bygda skal være et attraktivt sted der de kan leve det livet de ønsker seg. I første omgang gjennomføres ei enkel spørreundersøkelse blant unge voksne med tilknytning til Rindal, i og utenfor bygda, som grunnlag for å utvikle nye tiltak. Det er aktuelt å leie inn ekstern hjelp, og dette kan kanskje organiseres som en studentoppgave.

Ansvar for gjennomføring	Tid til å leve-gruppa og Rindal kommune
Antatt kostnad	Særskilt bevilgning over kommunens budsjett
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Flere unge kvinner velger å bo i Rindal

TILTAK 4.4:

FRAMSTÅ SOM EFFEKTIVE, SERVICEINNSTILTE, INKLUDERENDE OG VELVILLIGE

Hvordan kan kommunen, næringslivet og organisasjonene i Rindal framstå som effektive, serviceinnstilte, inkluderende og velvillige overfor sine innbyggere, kunder, medlemmer, besøkende og samarbeidspartnere? Rindalingene kan nok gjerne bli flinkere til å inkludere folk som flytter eller kommer hit. Mange aktører kan i fellesskap gjennomføre et servicekurs og hente inn ekstern hjelp til dette, fra Næringsshagen eller andre.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune og Rindal Næringsforum
Antatt kostnad	Særsilt bevilgning over kommunens budsjett, noe egenbetaling fra deltakerne
Tidsplan	Fra andre halvår 2017
Forventa resultat	Enda bedre holdninger, fornøyde kunder

TILTAK 4.5:

FINNE FLERE AMBASSADØRER FOR «TID TIL Å LEVE»

De aktive idrettsutøverne i Rindal IL er gjennom den løpende sponsoravtalen med kommunen den mest synlige ambassadøren for «Tid til å leve». Det bør inngås liknende avtaler med flere organisasjoner eller institusjoner (helst med ungdom) som kan markedsføre Rindal utenfor bygda. Kanskje kan det også inngås avtaler med framstående enkeltutøvere? Alle tiendeklassinger kan få en avslutningsgave fra kommunen med gjenstander som profilerer bygda. Ved å ta i bruk rindalingenes personlige nettverk kan en nå fram med budskapet til mange.

Ansvar for gjennomføring	Tid til å leve-gruppa og Rindal kommune
Antatt kostnad	Som en del av årlig bevilgning over kommunens budsjett
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Flere aktive sponsoravtaler som har nedslagsfelt utenfor bygda

Foto: Tormod Ellingsen

TILTAK 4.6:

VIDEREUTVIKLE UNDERVISNINGSSOPPLEGG FOR GRUNNSKOLEN

Rindal skole har i flere år hatt undervisningsopplegg med merkelappen «Tid til å leve», knytta til lokalsamfunnet og det lokale næringslivet. Dette omfatter et mangfold av oppgaver som elevene sjøl har lyst til å bli bedre i, og kan gjerne utvikles videre. Utvikling av Tid til å leve kan være en av oppgavene når skolen har gründercamp, utplassering eller elevbedrift. Skoleelever kan kanskje også delta i profilering som omtalt under tiltak 4.5, ved at de har noe å dele ut og noe å ha på seg når de er på oppdrag utenfor skolen.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune
Antatt kostnad	Som en del av årlig bevilgning over kommunens budsjett
Tidsplan	Løpende
Forventa resultat	Alle unge rindalinger er fortrolige med begrepet «Tid til å leve»

TILTAK 4.7:

NYE FYSISKE UTTRYKK FOR «TID TIL Å LEVE»

«Tid til å leve»-logoen er i dag synlig på store bautasteiner ved fv 65 på kommunegrensene. Det bør vurderes nye fysiske uttrykk - på flere steiner, på husvegger og på banner i lysmaster. Noen nevner gapahuker og kultivering av fiskevatn. Videre trengs nye reklameeffekter og suvenirartikler med «Tid til å leve»-logo. Her kan en undersøke hva andre bygder har lykkes med i si markedsføring.

Ansvar for gjennomføring	Tid til å leve-gruppa og Rindal kommune
Antatt kostnad	Årlig bevilgning over kommunens budsjett
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Gjennomtenkt og tydelig kommunikasjon

laks 200,-
Melaget panert snitsel 230,-
y kalv 230,-
gel karbonadekaker 180,-
snitsel 180,-
ngfilet 220,-
nadder 220,-
nburgerlallerken 190,-

REISELIVSNÆRINGA BØR
KUNNE VOKSE I ÅRA
FRAMOVER

Bolme Pensjonat

HOVEDOMRÅDE 5:

TILTAK FOR REISELIV, KULTURBASERT NÆRING OG SERVICEBEDRIFTER

Gruppen har hatt følgende deltakere fra reiseliv, helse, detaljhandel og annen privat tjenesteyting:

- Gøran Bolme, iTrollheimen
- Hedvig Bakken, Bakken helse
- Kirsti Barbo Landsem, Kompaniet
- Eli Solvik, Bunnpris
- Morten Gåsvand, Saga Trollheimen Hotel
- Mari Kristin Bolme, Bolme Pensjonat

De foreslåtte tiltaka gjelder først og fremst reiseliv og hyttenæring, og i mindre grad andre servicebedrifter. Det første tiltaket på lista er høyest prioritert.

TILTAK 5.1:

GÅ SAMMEN OM Å SELGE «PAKKER» TIL GRUPPER I OG UTENFOR BYGDA

Det må legges til rette for at flere bedrifter går sammen om å bruke hverandres tjenester, for å kunne selge ulike «pakker» til grupper både i og utenfor bygda. Pakkene bør inneholde overnatting, mat, opplevelser, aktiviteter, helse og andre tjenester - ikke bare friluftsliv. Rindal idrettslag kan også være en samarbeidspartner. Det er viktig at bedriftene også utnytter betalingsviljen hos innbyggerne i nærområdet Rindal og nabobygdene, både som kundegrunnlag for virksomheten og for at folk skal bli bedre kjent med hvilke muligheter som finnes lokalt.

Ansvar for gjennomføring	iTrollheimen AS, Bolme Pensjonat, Saga Trollheimen Hotel og andre
Antatt kostnad	Som en del av bedriftenes virksomhet
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Forretningsmuligheter gjennom samarbeid og god markedsføring

TILTAK 5.2:

SKAPE ET «TROLL» SOM KAN BRUKES AKTIVT I MARKEDSFØRINGA OG TILTREKKE TILREISENDE

Bygda trenger et slags «fyrtårn», i form av troll eller noe liknende som er synlig og fysisk til stede. Det bør gjennomføres en bred idedugnad som tar utgangspunkt i begrepet «Rindal – porten til Trollheimen» for å finne fram til hvordan dette kan komme til uttrykk både fysisk og som grunnlag for markedsføring innen reiseliv/service og for større arrangement som holdes i bygda. Den store sølvelgen i Østerdalen og syklene i Eresfjord er eksempler på noe tilsvarende.

Ansvar for gjennomføring	iTrollheimen AS tar initiativ til dugnaden
Antatt kostnad	
Tidsplan	2017
Forventa resultat	Bedre markedsføring av Rindal – porten til Trollheimen

HYTTEFOLK I DAG HAR
GOD ØKONOMI OG STORE
FORVENTNINGER

Bunnpris

TILTAK 5.3:

UTVIKLE HYTTENÆRINGA MED TILHØRENDE TJENESTER

Hyttefolk i dag har god økonomi og store forventninger til bygda de har hytte i. Ett av tiltaka i kapitlet om landbruk er å gjennomføre ei spørreundersøkelse blant hytteeierne for å avdekke deres ønsker og behov for tjenester her i bygda. Dette er det nyttig å vite både for grunneiere som vil utvikle hyttefelt, og for andre bedrifter eller nyetablerere som vil selge varer og tjenester til hyttefolket. Det kan være vaktmestertjenester, brøyting, hyttevedlikehold, mat, opplevelser og helse. Etter at denne hytteundersøkelsen er gjennomført, må det arrangeres en ide-dugnad for å få frem gode forretningskonsept.

Ansvar for gjennomføring	Kommunen tar initiativ
Antatt kostnad	Dekkes av kommunale midler til næringsutvikling
Tidsplan	Fra høsten 2017
Forventa resultat	Økte forretningsmuligheter

TILTAK 5.4:

ETABLERE EN NY FELLES MARKEDSFØRINGSKANAL UT MOT HYTTEFOLKET

Det opprettes ei Facebook-gruppe «Vi med hytte i Rindal» som bedriftene innenfor reiseliv/service/helse bruker aktivt som markedskanal. Kommunen kan skaffe navn og adresser for hyttefolket, og det er enkelt å sende ut et brev med link til ei FB-gruppe. Dette kan kanskje knyttes til hytteundersøkelsen som er nevnt under tiltak 5.3. Ei slik gruppe vil trolig også føre til betydelig kommunikasjon hytteeiere imellom. Noen andre enn kommunen må engasjeres til å administrere og oppdatere innholdet i gruppa. Kommunen bestiller og betaler.

Ansvar for gjennomføring	Kommunen ved hjelp av innleid administrator
Antatt kostnad	Dekkes av kommunale midler til næringsutvikling
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Innspill til tilleggsnæring og tilrettelegging av tilbud

Vibo Entreprenør

Bakken Helse

NÆRINGS-
LIVET ER HELT
AVHENGIG AV GODE
SAMFERDSELS-
LØSNINGER

HOVEDOMRÅDE 6:

SAMFERDSELSTILTAK FOR FOLK OG NÆRINGS LIV

Gode samferdselsløsninger er viktig for det lokale næringslivet, slik det også går fram i Strategisk næringsplan for Orkdalsregionen. Dette kapitlet er utvikla sammen med den overordna prosjektgruppa for næringsplanarbeidet. Berit Arntsen fra Næringshagen og Sivert Dombu fra kommunen har vært sekretærer for denne gruppa.

Stjernetårnet

Foto: Erik Hadin

BEDRIFTER I RINDAL SAMARBEIDER
GJERNE FOR Å KUNNE TILBY KOMPLETTE
LØSNINGER TIL SINE KUNDER

TILTAK 6.1:

ARBEIDE FOR OPPGRADERING AV FV 65, 700 OG 701

Rindal kommune og det lokale næringslivet har i årevis på ulike måter arbeidd for oppgradering av fv 65, men vegen står per i dag ikke på noen prioritert fylkeskommunal plan verken i Sør-Trøndelag eller Møre og Romsdal. Sammen med kommunene Ørland, Agdenes, Orkdal, Meldal, Rennebu og Surnadal er det i 2016 vedtatt å starte arbeidet med den omfattende «Orkdalspakken» med sikte på å komme inn i Nasjonal Transportplan for perioden 2022-33. Et felles planarbeid etter plan- og bygningsloven starter i 2017, og kommunestyrene har gitt prinsipiell tilslutning til å finansiere framtidige utbyggingstiltak med bompenger. For Rindal og Surnadal er det viktig å få på plass transportkorridorer til Berkåk og Orkanger for vogntog på inntil 25 meter.

Lokale tiltak i Rindal hører helst inn under kommunens trafiksikkerhetsplan. Djupdalsbrua, Holtbrua og kanskje noen bruer i Lomuddalen/Rördalen oppleves som særskilt viktige for næringslivet. Servicegruppa har pekt på behovet for bedre skilting langs vegen, særlig til Rindal nordfra på fv 65 fra Fannrem og Storås.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune for planarbeidet, lokalt næringsliv som pådrivere
Antatt kostnad	Ikke avklart
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Utbedring av hovedvegene til Orkanger og Berkåk

TILTAK 6.2:

ARBEIDE FOR BEDRE DEKNING FOR MOBIL, DAB OG BREIBAND

Det er ønskelig å sørge for kraftigere breibands- og mobiltelefonløsninger i deler av bygda. Det samme gjelder dekninga for DAB-radio. Utbygging har tidligere stort sett skjedd i regi av private tilbydere, men delvis med statstilskott som er kanalisert via kommunen. I 2014 og 2015 fikk kommunen avslag på slike søknader. Nye tiltak kan utvikles og søkes om i samarbeid med de private leverandørene.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune sammen med private leverandører
Antatt kostnad	På kommersielt grunnlag, med et visst kommunalt bidrag for også å utløse statstilskott
Tidsplan	Ny vurdering sammen med aktørene i 2017
Forventa resultat	Bedre dekning for innbyggere og bedrifter

TILTAK 6.3:

FORTSETTE Å STØTTE TODALSFJORDPROSJEKTET

Todalsfjordprosjektet arbeider for brusamband over Todalsfjorden til erstatning for ferja Kvanne-Rykkjem. Dette tiltaket har i fylkeskommunens planer prioritet etter den svært kostbare «Nordøyvegen». Det er utfordrende at Staten samtidig arbeider med nytt brusamband over Halsafjorden på E39. Surnadal og Sunndal vil ha størst nytte av tiltaket. Rindal kommune har gitt årlige bidrag til Todalsfjordprosjektet, og det bør fortsette.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune
Antatt kostnad	Årlig bidrag fra driftsbudsjettet
Tidsplan	Hele perioden
Forventa resultat	Endelig avklaring av om brua kan bygges

MANGE BEDRIFTER I
BYGDA LYSER NÅ UT
LEDIGE STILLINGER

Vibo Entreprenør

HOVEDOMRÅDE 7:

UTDANNING, REKRUTTERING OG KOMPETANSEHEVING

Strategisk næringsplan for Orkdalsregionen har et tilsvarende kapittel. Dette kapitlet er utvikla sammen med den overordna prosjektgruppa for næringsplanarbeidet. Berit Arntsen fra Næringshagen og Sivert Dombu fra kommunen har vært sekretærer for denne gruppa.

TILTAK 7.1:

ARBEIDE FOR Å STYRKE SURNADAL VIDEREGÅENDE SKOLE

Rindal kommune ønsker å bli en del av Trøndelag fra 2018, men vil likevel arbeide for å bevare dagens tilbud ved Surnadal videregående skole, som hoveddelen av elevene fra Rindal naturlig sokner til og bruker i dag. Om tilbudet ved skolen skulle bli redusert, vil det ha negative virkninger for rekruttering til det lokale næringslivet. Skolen må oppfordres til å drive med innovasjon og videreutvikling av sine tilbud. Det er også ønskelig å få et fagskoletilbud lagt til skolen i Surnadal. Kommunen må også bidra til ei god utvikling av de videregående skolene i Meldal og Orkdal og til at ungdom fra Rindal får full tilgang der.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune sammen med lokalt næringsliv
Antatt kostnad	Ikke avklart
Tidsplan	Fra 2017
Forventa resultat	Surnadal vgs består med utdanningstilbud om lag som nå

TILTAK 7.2:

VIDEREUTVIKLE ENTREPRENØRSKAP VED RINDAL SKOLE

Stikkord for skolens innsats i dag er: Innovasjonscamp, valgfag (særlig «Innsats for andre»), elevbedrift, «Tid til å leve»-timer, utplassering i næringslivet (også landbruket), avløserkurs og samarbeid med både næringslivet og frivillige organisasjoner. Skolen ved rådgiver og ungdomsskolelærere har ei viktig rolle i å motivere rindalsungdom til å gjøre seg kjent med det lokale næringslivet for å få bedre oversikt over framtidige jobbmuligheter og muligheter for nyskaping i lokalmiljøet. Dette må skje i samarbeid med næringslivet. Også landbruket må ha god dialog med skolen, slik at interessert ungdom kan bli motivert til å ta grønn utdanning. Det er positivt at unge fra Rindal tar utdanning, jobber eller etablerer seg utenfor bygda. Samtidig er det viktig at de har god kjennskap til mulighetene i heimbygda og kanskje velger å flytte tilbake.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune sammen med lokalt næringsliv
Antatt kostnad	Innenfor vanlig budsjett
Tidsplan	Løpende
Forventa resultat	Mer motiverte elever

Bakken Helse

TILTAK 7.3:

TA IMOT UTPLASSERTE ELEVER, TILBY LÆRLINGEPASSER

Gjennom utplassering/praksis fra ungdomsskolen og videregående skole kan bygda ungdommer blir bedre kjent med de mulighetene som finnes i det lokale næringslivet, knytta til ulike utdanningsløp. De må få vite at det finnes mange typer fagutdanning i en virksomhet. Bedrifter kan hver for seg eller i fellesskap også arrangere ulike slags utdanningskvelder eller karrieredager for elever på ungdomsskoletrinnet. Bedriftene har et ønske om at elevene som deltar på slike tiltak må være ganske motiverte. Dessuten må lokale bedrifter være aktive med å tilby lærlingeplasser, og der vil god kontakt med de videregående skolene i regionen være avgjørende. Kommunen bør oppmuntre til at flere søker på helsefag og videreføre ordninga med sommerjobb for ungdom.

Ansvar for gjennomføring	Næringslivet selv, med påtrykk fra Rindal Næringsforum
Antatt kostnad	
Tidsplan	Løpende vurdering av lærlinger – utdanningskveld 1. halvår hvert år
Forventa resultat	Større søknad av ungdom/lærlinger og større tilbud om plasser

RBL

TILTAK 7.4:

SKAFFE JOBBMULIGHETER OG PRAKSISPLASSER FOR ARBEIDSINNVAANDRERE OG FLYKTNINGER

Rindal har hatt få tilflyttere fra utlandet. Med mottak av flyktninger fra 2015 er situasjonen en annen, og lokale bedrifter, Nav og andre må derfor legge til rette for at flyktingene kan komme ut i vanlig arbeidsliv etter at introduksjonsperioden er over. Dessuten er praksis i arbeidslivet en viktig del av introduksjonsprogrammet. Skolegang og praksis må gjerne foregå parallelt.

Ansvar for gjennomføring	Rindal kommune i samarbeid med Rindal Næringsforum oppfordrer lokale bedrifter til å skaffe jobbmuligheter
Antatt kostnad	
Tidsplan	Hele perioden
Forventa resultat	Alle flyktninger i arbeid

3 Venner

TILTAK 7.5:

OPPRETTE EI SÆRSKILT ORDNING FOR REKRUTTERING OG UTVEKSLING AV ANSATTE

Mangel på kvalifisert arbeidskraft i mange etablerte bedrifter i bygda tilsier at en går sammen om å finne fram til nye tiltak. På enkelte større steder har tre-fire bedrifter gått sammen om såkalte trainee-ordninger der lovende unge rekrutter arbeider en viss periode hos hver arbeidsgiver og dermed får brei praksis. Rindal Næringsforum kunne kanskje sammen med kommunen og noen få lokale bedrifter forsøke noe tilsvarende her, men da i mindre skala. Det kunne kanskje også være aktuelt at bedrifter utveksler arbeidskraft for en periode. For en god del år sia hadde Rindal kommune ei stipendordning for folk fra bygda som tok bestemt fagutdanning for yrker som kommunen sjøl hadde bruk for, og denne kan kanskje tas opp igjen. Videre kan lokale bedrifter legge til rette for at studenter kan ha sommerjobb her eller skrive sine oppgaver med utgangspunkt herfra. I alle fall vil disse tiltaka kreve en utredningsfase først. Rindal Næringsforum kan sette trykk på medlemsbedriftene.

Ansvar for gjennomføring	Rindal Næringsforum sammen med kommunen og noen bedrifter som ønsker å delta
Antatt kostnad	Lønn dekkes fra bedriftenes lønnsbudsjett, med eksterne bidrag fra kommunen og andre til organiseringa
Tidsplan	Utredning i 2017, evt oppstart i 2018
Forventa resultat	Rekruttere flere ansatte med ganske høy utdanning

Rindalslist

